

Πανελλαδικές εξετάσεις 2016

Ενδεικτικές απαντήσεις στο μάθημα «ΕΚΘΕΣΗ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ»

A. ΘΕΜΑ:

Το κείμενο αναφέρεται στην έννοια, στις μορφές και στην αξία της φιλίας.

1^{ης}: Η διαχρονικότητα και η καθολική αναγνώριση της φιλίας.

2^{ης}: Κατά τον Αριστοτέλη η φιλία είναι «εύνοια» προς ένα πρόσωπο – και όχι προς τα άψυχα – και αναφέρεται στην αμοιβαιότητα αγάπης και εκτίμησης.

3^{ης}: Μάλιστα τη διακρίνει στη φιλία που στηρίζεται στη χρησιμότητα, υλική ή ηθική, και σ' αυτή που βασίζεται στην ευχαρίστηση.

4^{ης}: Η τρίτη όμως μορφή, που αφορά και την αληθινή φιλία, προϋποθέτει την αναγνώριση της ανθρώπινης αξίας και την κοινή ηθική που θεμελιώνεται στην αρετή και γι' αυτό δεν καταλύεται.

5^{ης}: Τέλος ο φίλος είναι ο συμπαραστάτης στον αγώνα της ύπαρξης, ο καλοπροαίρετος σύμβουλος και αντικειμενικός κριτής.

B1.

α. ΛΑΘΟΣ

β. ΣΩΣΤΟ

γ. ΣΩΣΤΟ

δ. ΣΩΣΤΟ

ε. ΛΑΘΟΣ

B2. α) Τρόποι ανάπτυξης 3^{ης} §

- Διαίρεση: διαιρετέα έννοια είναι οι φιλικές σχέσεις και τα μέλη της διαίρεσης είναι «διά το χρήσιμον», «δι' ηδονήν», και «διά το αγαθόν». Χαρακτηριστική είναι η χρήση των εκφράσεων «Στην πρώτη περίπτωση» και «Στη δεύτερη».
- Παραδείγματα: αναφέρονται μέσα στις παρενθέσεις.
- Αιτιολόγηση: αιτιολογεί τις δύο πρώτες μορφές φιλίας και είναι χαρακτηριστική η χρήση της διαρθρωτικής λέξης «επειδή».

β) Άλλωστε (1^η παράγραφος): προσθήκη με έμφαση / επιβεβαίωση

δηλαδή (2^η παράγραφος): επεξήγηση

Όταν (2^η παράγραφος): όρος – προϋπόθεση / χρονική σχέση

λοιπόν (4^η παράγραφος): συμπέρασμα

B3. α)

εγκωμίασαν = επαίνεσαν, εξύμνησαν, επιδοκίμασαν, εκθείασαν

ευχαρίστηση = ηδονή, τέρψη, απόλαυση, χαρά, ικανοποίηση

συναναστροφής = παρέας, επαφής, προσέγγισης

ακατάλυτη = άφθαρτη, αμείωτη, αστείρευτη, μόνιμη, αθάνατη, αιώνια

φθείρεται = καταστρέφεται, διαλύεται, αλλοιώνεται, διαβρώνεται

β)

οικεία ≠ ανοίκεια, ξένα, άγνωστα, αλλότρια

επιδέξιος ≠ ανίκανος, αδέξιος

ωφέλεια ≠ βλάβη, ζημιά

αξία ≠ απαξία

αυστηρό ≠ επιεική, ελαστικό

B4. α)

«διά το χρήσιμον»: αυτούσια μεταφορά από τον ορισμό του Αριστοτέλη

«αγαπά»: ειρωνεία – απαξίωση – αμφισβήτηση

(υλικό ή ηθικό): επεξηγηματικά – διευκρινιστικά σχόλια που όμως δεν είναι απαραίτητο συμπλήρωμα.

β)

β' ενικό: πρόσωπο διαλόγου / προσδίδει αμεσότητα, οικειότητα και ζωντάνια / δίνει την αίσθηση της επικοινωνίας και έτσι προσεγγίζει τον αναγνώστη, τον ευαισθητοποιεί, καθιστώντας το λόγο πιο πειστικό / παραινετικός τόνος

α' πληθυντικό: ο λόγος αποκτά αμεσότητα/ ο συγγραφέας μετέχει/ ο συγγραφέας και ο αναγνώστης έχουν κοινή οπτική γωνία → δημιουργείται μια αίσθηση οικειότητας (αμεσότητα) ανάμεσα στον πομπό και το δέκτη. Καθώς ο συγγραφέας θέτει και τον εαυτό του ως συμμετόχο ή ως θύμα και δεν τον εξιδανικεύει, δεν υποτιμά τον αναγνώστη. Αντίθετα τον καθιστά πιο δεκτικό και έτσι ο λόγος του κερδίζει σε πειστικότητα/ προσδίδει καθολικότητα στο πρόβλημα-φαινόμενο/ αποδίδει συλλογική ευθύνη/ τονίζεται η ανάγκη για δραστηριοποίηση των αρμόδιων φορέων.

Γ1.

Κυρίες και κύριοι,

Φίλες και φίλοι,

Με αφορμή τη σημερινή εκδήλωση που πραγματοποιεί το σχολείο μας, ήθελα να καταθέσω κι εγώ τους προβληματισμούς μου για την αξία της φιλίας. Αναμφισβήτητα, στη σύγχρονη εποχή της κρίσης των ηθικών αξιών, σοβαρό πλήγμα δέχονται και οι ανθρώπινες σχέσεις. Στις περισσότερες περιπτώσεις διαπιστώνεται να είναι τυπικές, απρόσωπες, επιφανειακές ενώ αρκετές φορές γίνονται σκληρά ανταγωνιστικές. Σε ένα τέτοιο κλίμα οι φίλες που δημιουργούν οι άνθρωποι μεταξύ τους εξυπηρετούν περισσότερο τις χρησιμοθηρικές τους ανάγκες παρά βαθύτερες ψυχοσυναισθηματικές. Ποια είναι, όμως, τα χαρακτηριστικά της γνήσιας φιλίας;

1^ο ερώτημα: Τα χαρακτηριστικά της γνήσιας φιλίας.

- Αγάπη, σεβασμός, αναγνώριση, αποδοχή και εκτίμηση του άλλου ως αυταξίας, αμοιβαιότητα συναισθημάτων.
- Ειλικρίνεια, εντιμότητα, αγνότητα προθέσεων, αυθεντικότητα
- Ανιδιοτέλεια, αλτρουισμός, αυταπάρνηση, αλληλεγγύη, αφοσίωση

- Συλλογικότητα, συνεργασία, συμπαράσταση, συντροφικότητα, αρωγή και διάθεση συμμετοχής στον πόνο και τη χαρά
- Ενθάρρυνση για δράση και δημιουργία, παρηγοριά και τόνωση στις δύσκολες στιγμές
- Άσκηση εποικοδομητικής και καλοπροαίρετης κριτικής, γόνιμος διάλογος, ανεκτικότητα, διαλλακτικότητα, ενσυναίσθηση
- Κοινός αξιακός κώδικας, κοινά ενδιαφέροντα, κοινή οπτική γωνία
- Σεβασμός στην ανεξαρτησία-μη κτητική διάθεση
- Ανεξικακία, διάθεση κατανόησης και συγχώρεσης, μεγαλοθυμία

Μεταβατική παράγραφος: Διαπιστώνουμε, λοιπόν, ότι η γνήσια φιλία θεμελιώνεται πάνω σε ηθικές αρχές και αξίες. Μάλιστα, στη δημιουργία τους σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν στην εποχή μας τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

2^ο ερώτημα:

α) Ο θετικός ρόλος των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στη δημιουργία σχέσεων φιλίας.

- Δυνατότητα δημιουργίας σχέσεων: άμεση, διαδραστική επικοινωνία με ήχο και εικόνα, αμεσότητα, εύκολη και γρήγορη προσέγγιση
- Εξοικονόμηση χρόνου ειδικά για το σύγχρονο πολυάσχολο άνθρωπο των μεγαλουπόλεων, εκμηδένιση αποστάσεων, δημιουργία και διατήρηση σχέσεων εξ αποστάσεως
- Δυνατότητα γνωριμίας με άτομα απ' όλο τον κόσμο, γνωριμία με νέες κουλτούρες, ανταλλαγή ιδεών και απόψεων, αλληλοκατανόηση και ανεκτικότητα
- Μοίρασμα συναισθημάτων, συναισθηματική στήριξη, αναζήτηση και εύρεση συμβουλών –νουθεσία.
- Δημιουργία ομάδων με κοινά ενδιαφέροντα, βίωση κοινών εμπειριών, ανταλλαγή οπτικοακουστικού υλικού
- Διευκόλυνση ατόμων που ζουν σε γεωγραφικά απομακρυσμένες περιοχές, για άτομα με ειδικές ανάγκες, για εσωστρεφή άτομα που νιώθουν πιο ελεύθερα να εκφραστούν μέσα από τις σελίδες κοινωνικής δικτύωσης

β) Ο αρνητικός ρόλος των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στη δημιουργία σχέσεων φιλίας.

- Τυποποίηση, επιδερμικές και επίπλαστες σχέσεις από τις οποίες εκλείπει η οικειότητα, η αμεσότητα, ζωντανή αλληλεπίδραση
- Αωνυμία, κίνδυνος εξαπάτησης και αποπλάνησης, αδυναμία ουσιαστικής γνωριμίας του διαδικτυακού «φίλου»/ συνομιλητή
- Εθισμός και απομόνωση, εσωστρέφεια, καθώς θεωρούν ότι η διαδικτυακή επικοινωνία καλύπτει τις ψυχοσυναισθηματικές ανάγκες.
- Αδυνατούν να συνάψουν ζωντανές διαπροσωπικές σχέσεις, εγκλωβισμός σε εικονική, ψεύτικη – κίβδηλη πραγματικότητα
- Ψευδής εντύπωση δημοφιλίας, πρόσκαιρη ευεξία και επίπλαστη αίσθηση αυτοολοκλήρωσης. Αίσθημα ματαιώσης όταν το άτομο απορριφθεί από τους διαδικτυακούς «φίλους», ψυχική αναστάτωση

- Ο διαδικτυακός λόγος είναι κωδικοποιημένος, συνθηματικός με σύμβολα, συντομογραφίες και απλοϊκά μηνύματα, δυσερμηνεία και παρεξηγήσεις, δεν ευνοεί την επικοινωνία που απαιτεί τον επικοινωνιακό διάλογο

Κυρίες και κύριοι,

Ολοκληρώνοντας την ομιλία μου θα ήθελα να σας τονίσω ότι σε μια εποχή αποπροσωποποίησης και μοναξιάς, η χρήση του διαδικτύου μπορεί να συμβάλει στην σύναψη γνήσιων φιλικών σχέσεων. Οφείλουμε, όμως, εμείς οι ίδιοι οι νέοι να το χρησιμοποιήσουμε με σύνεση και ωριμότητα για να μην αποτελέσουν αυτά πρόσκομμα στην ανθρώπινη επικοινωνία.

Σας ευχαριστώ που με ακούσατε

ΠΡΟΣΩΝΑ